

Interpellation IP 4/2024 rd

Markus Lohi cent m.fl.

Interpellation om regeringens finanspolitik som utarmar landet

Till riksdagen

Beslutsfattarnas viktigaste uppgift i nuläget måste vara att återställa förtroendet och stärka tron på framtiden. Orpos och Purras första år vid rodret har varit en stor besvikelse.

Regeringen har tvingats dra tillbaka sina egna beslut, vilket skvallrar om att den misslyckats i sin ekonomiska politik. Nu stiger både skatterna och de dagliga kostnaderna för vanligt folk. Nedskärningarna kommer slag i slag, och man tvingas fråga sig om regeringens anpassningsåtgärder är opartiska och rättvisa. Barskrapar regeringen vanligt folk, utan att försöka inge hopp om något bättre?

Ingen går säker längre, varken pensionärer eller familjer med små och medelstora inkomster, och momsens på läkemedel får inte heller vara i fred. Under finansminister Purras överinseende har gemene finländares liv lagts upp på skärbrädan.

Bakgrunden till besvikelsen är fyra stora misstag av regeringen Orpo:

1. Regeringen föreställde sig att man snabbt skulle kunna spara över en miljard euro på social- och hälsovården trots att servicebehovet ökar och trots att det krävs resurser och arbetsfred för att hållbart förnya verksamheten och höja produktiviteten.
2. Regeringen underlät att genast när den tillträdde ta itu med en skatteanpassning, trots att skatteutfallet kommer att rasa inom den närmaste framtiden och experterna varnat för att den väg regeringen slagit in på är farlig för landets ekonomi.
3. Regeringsprogrammet förväntar sig att reformeringen av arbetsmarknaden kommer att ha en kraftig inverkan på sysselsättningen. Vi får dock vänta länge innan sysselsättningen ökar. Regeringen ignorerar hindren för ökad sysselsättning, såsom otillräcklig yrkesskicklighet, hälsoproblem och matchningsproblem. Regeringens åtgärder underlättar verkligen inte bristen på kompetent arbetskraft.
4. Det största misstaget är avsaknaden av åtgärder som påskyndar den ekonomiska tillväxten. Regeringen har i månader passivt sett på när Finland gått in i en recession. Vi har över 50 000 färre sysselsatta än för ett år sedan, och en konkursvåg drar genom landet.

Interpellation IP 4/2024 rd

För att rätta till situationen har regeringen nu skakat fram ett panikpaket, en utgifts- och skatteanpassning. Paketet är korrekt dimensionerat. Det stoppar den omedelbara störtstycket för de offentliga finanserna, men återställer inte förtroendet för Finland.

Regeringens nya blygsamma tillväxtåtgärder gäller i och för sig nödvändiga gröna investeringar i stora företag. De små och medelstora företagen får däremot knappt något annat än en sänkning av hushållsavdraget, vilket kan leda till att den grå ekonomin växer.

Undertecknarna av interpellationen anser också att höjningen av momsens med 1,5 procentenheter är en överdimensionerad åtgärd som visar att regeringen står rådlös. Regeringen har gått fram med saxen där häcken är som lägst, utan en tanke på konsekvenserna. Vi kommer att minnas Orpos regering som den regering som under ledning av samlingspartiet höjde den allmänna momsatsen till den näst högsta nivån i EU, strax efter Ungern. Hushållens köpkraft är också annars svag, även om prisstegringen nu har avtagit. Prisnivån har stigit avsevärt under de senaste åren.

Den skattecocktail som Orpos regering blandat till är särskilt bitter för små och medelstora företag. De sammantagna konsekvenserna av skattebesluten för exempelvis sysselsättningen kan vara oförutsägbara, med tanke på att regeringen redan tidigare beslutat om kraftiga skatthöjningar för inkvartering, taxi- och kollektivtrafik, kultur, idrott, böcker och läkemedel. Regeringen tänker inte heller genom nationella åtgärder kompensera för den momslettnad som slopas nästa år. Enbart denna försämring slår hårt mot de allra minsta företagen.

När det gäller de nya nedskärningarna i social- och hälsovårdstjänsterna lurar regeringen såväl sig själv som alla finländare grundligt. De nya nedskärningarna avhjälper inte välfärdsområdenas ekonomiska svårigheter på något sätt, eftersom regeringen håvar in alla kalkylerade besparingar för att täppa till hålen i statsfinanserna. Under ramperioden försvagas bland annat tillgången till läkare, barnskyddet, funktionshindersservicen och äldreomsorgen med sammanlagt cirka två miljarder euro jämfört med det grundläggande behovet. Välfärdsområdenas rörelseutrymme inskränks ytterligare av att den förutsatta tidsplanen för anpassningarna redan i sig var omöjlig. I stället för att korrigera social- och hälsovårdstjänsterna bryter regeringen ner dem. De plötsliga sparförsöken kommer inte att lyckas, vilket med tiden kommer leda till att välfärdsområdenas finansieringsnivå i stället måste höjas.

När regeringen lägger ned närservice bortser den från att de offentliga social-, hälsovårds- och räddningstjänsterna också är livskraftspolitik. Om när servicen för företagens arbetstagare försämras i hela Finland, försämras också vår investeringsmiljö.

Samtidigt har de politiska riskerna i anslutning till Finland ökat. Det ser inte bra ut: Avtalskulturen skrotas, det mänskliga kapitalet krymper, samhällsklimatet polariseras och regeringen orkar inte tänka långsiktigt.

Regeringens misslyckade politik kräver ytterligare anpassningar av de offentliga finanserna för att undvika att fosterlandet går i konkurs.

Undertecknarna av interpellationen skulle göra anpassningen mer rättvis och samtidigt satsa kraftigt på tillväxt.

Interpellation IP 4/2024 rd

Finland står vid en vägkorsning och vi som undertecknat interpellationen väljer den väg som leder till arbete och tillväxt. Finländarna skyr inte hårt arbete, och vi är övertygade om att alla är beredda att tillsammans lyfta Finland och att ansträngningarna ger en välförtjänt belöning. Vi måste målmedvetet undanröja hindren för tillväxt.

Undertecknarna av interpellationen delar finansministeriets uppskattning att storleksskatten på de tilläggsåtgärder som behövs i vår är omkring tre miljarder euro. I själva verket räcker detta inte för att Finlands ekonomi ska återhämta sig, såvida vi inte lyckas återställa tron på ekonomisk tillväxt och sunda offentliga finanser.

De nya anpassningar som det fattades beslut om vid ramförhandlingarna ska inte behandlas som ett separat beslut. Det måste beaktas att man redan i regeringsprogrammet fattade beslut bland annat om många åtgärder som är tunga för vanliga familjer och om en regionalt snedvriden inriktning av tillväxtingsåtgärder — i stället för att stärka hela landets möjligheter till tillväxt.

Vid sidan av de direkta besparingarna och skattehöjningarna behövs det också andra insatser, exempelvis åtgärder som återställer förtroendet och stimulerar tillväxten, reformer med lång verkningstid samt en utgiftsbroms.

Orpos regering har valt en väg som är dålig men dyr för vanligt folk. Det är en väg som utlovar torftighet och svag tillväxt, ökande misär, oresonlig konfliktstämning, utsiktslös osäkerhet och oändlig skuldsättning — kort sagt en ekonomisk fimbultvinter.

Ingen tror heller på regeringens påstående att alla tänkbara utgiftsbesparingar nu har utnyttjats. Pengar finns fortfarande bland annat för entimmeståget, som står skattebetalarna mycket dyrt, och för det omfattande årliga stödet till kryssningsföretagen samt för de höga inkvarteringskostnaderna för asylsökande, som regeringen fortfarande försöker att stävja. Även i år ligger utgifterna på cirka 88 000 miljoner och ökar varje år under ramperioden. Utgifterna minskar alltså inte alls.

Vänstern målar å sin sida upp en alternativ verklighet som saknar täckning. När något låter för bra för att vara sant, så är det i regel inte heller sant. Det gäller också nu. Välfärdssamhället kan inte ständigt leva över sina tillgångar. Skattebetalarna gräver förgäves i botten av pengabörsen. Vi kan inte få fart på tillväxten genom otyglad beskattning.

Finlands ekonomi måste skötas mer långsiktigt och ansvarsfullt än regeringen gör eller vad vänsteroppositionen antyder. Vi måste föra en politik som underlättar det dagliga livet för alla finländare. Det kan vi göra genom att prioritera saker och ting.

Vi som undertecknat interpellationen väljer en krävande, men belönande väg. Vi står på de vanliga människornas sida. Vi vill vara med och bygga ett Finland med positiva framtidsutsikter när vi rör oss mot 2030-talet.

Centern och Liike Nyt-rörelsen anser att politiken också innefattar empati. Det betyder bland annat att alla deltar efter sin förmåga. Ingen ska behöva bära en oskälig börda, men det finns inte heller utrymme för fripassagerare.

Interpellation IP 4/2024 rd

Den ekonomisk-politiska linje som undertecknarna av interpellationen driver är i korthet följande: Finländsk design. Finländsk produktion. Finländskt ägande.

På grundval av det ovanstående och med hänvisning till 43 § i Finlands grundlag framställer vi följande interpellation till den behöriga ministern:

Hur tänker regeringen återställa förtroendet för Finland och stärka förutsättningarna för att höja Finlands ekonomiska tillväxt till en klart högre nivå,

hur bereder sig regeringen på att dess politik kan leda till att det behövs ytterligare skatteköjningar och nedskärningar för att det underskottsmål som regeringen själv uppställt ska nås,

bedömer regeringen att anpassningen av de offentliga finanserna i och med regeringsprogrammet och tilläggsåtgärderna våren 2024 görs på ett rättvist sätt och på vilket sätt deltar samhällets bäst beställda i anpassningen, med tanke på att solidaritetsskatten sänktes i det första steget och beskattningen av höginkomsttagare nu lindras något, varvid slutresultatet är plus minus noll för dem som har det bäst ställt,

varför erbjuder regeringen en tillväxtfrämjande skattemorot endast för stora investeringar, medan de små och medelstora företagen enbart påförs skatteåttstramningar,

kände regeringen, innan den fattade beslut om ytterligare nedskärningar i finländarnas social- och hälsovårdstjänster, till att välfärdsområdena har lyckats genomföra betydande besparingar enligt regeringsprogrammet och vilka konsekvenser besparingarna har för de tjänster som medborgarna behöver,

bedömer regeringen att nedskärningen av hushållsavdraget kommer att öka den ekonomiska tillväxten, eller kommer den snarare att öka den grå ekonomin, i synnerhet som regeringen åtminstone inte ännu har inlett ett program för bekämpning av grå ekonomi,

känner regeringen till hur Finlandsbilden och den politiska risken i anslutning till Finland har utvecklats under innevarande valperiod och i vilken grad detta har bidragit till att planerade investeringar genomförs långsamt eller förs över till konkurrentländerna,

varför har regeringen agerat långsamt när det gäller att påskynda tillståndsprocesserna, göra regleringen smidigare, lätta upp förvaltningen och inrätta en operativ investeringsgrupp,

hur motiverar regeringen att det med skattebetalarnas pengar och i det rådande finanspolitiska läget görs omfattande nya investeringar vars ekonomiska lönsamhet är tveklaktig, och samtidigt låter det eftersatta underhållet av det existerande trafikledsnätet öka ytterligare,

vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att det mänskliga kapitalet i Finland inte ska börja minska under de närmaste decennierna, och vad gör regeringen dels för att stärka

Interpellation IP 4/2024 rd

familjernas framtidsutsikter och därigenom höja nativiteten, dels för att säkerställa en tillräcklig invandring av ivriga och flitiga arbetstagare samt för att erfarna arbetstagare ska uppmuntras att fortsätta i arbetslivet längre än för närvarande och

tänker regeringen på det sätt president Niinistö föreslog inleda ett parlamentariskt samarbete över valperioderna inom det ekonomiska området i syfte att förbättra samhällsekonomin genom att försöka nå samsyn om en kontinuitet över valperioderna, eller hur tänker regeringen annars minska den politiska risken och öka förtroendet för det finländska samhället samt stärka förutsättningarna för hållbar ekonomisk tillväxt och sanera ekonomin på lång sikt?

Helsingfors 26.4.2024

Markus Lohi cent
Pekka Aittakumpu cent
Petri Honkonen cent
Hannu Hoskonen cent
Antti Kaikkonen cent
Eeva Kalli cent
Vesa Kallio cent
Anne Kalmari cent
Hilkka Kemppe cent
Tuomas Kettunen cent
Hanna Kosonen cent
Katri Kulmuni cent
Antti Kurvinen cent
Mika Lintilä cent
Hanna-Leena Mattila cent
Timo Mehtälä cent
Olga Oinas-Panuma cent
Jouni Ovaska cent
Hanna Räsänen cent
Annika Saarikko cent
Mikko Savola cent
Markku Siponen cent
Eerikki Viljanen cent
Harry Harkimo liik